

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОСНОВНА ІНОЗЕМНА МОВА (НІМЕЦЬКА)
(ДОМАШНЄ ЧИТАННЯ)**

Для спеціальності **6.020303 «Мова і література (німецька)»** 4 курс

Автор: ст. викладач Дорменєв В.С.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 4 від «19» жовтня 2016

Перезатверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «19»
вересня 2017

ЗМІСТ
КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва	Стор.
1	Навчальна програма дисципліни	3
2	Робоча програма навчальної дисципліни для студентів 4 курсу спеціальності 6. 020303 «Мова і література (німецька)»	13
3	Навчальний контент	26
4	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	41
5	Дидактичне забезпечення самостійної роботи	45
6	Засоби діагностики навчальних досягнень студентів	48
7	Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо	49

ПРАКТИЧНИЙ КУРС
ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)

(ДОМАШНЕ ЧИТАННЯ)
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки **ОС «Бакалавр»**
(назва освітнього рівня / освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності **6. 020303 Філологія «Мова і література (німецька)» 4 курс**
(код та найменування спеціальності (напряму підготовки))

(шифр за освітньою програмою)

2017 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: ст. викладач кафедри німецької та французької філології
Дорменєв В.С

Протокол від “_19_” _____ жовтня _____ 2016_ року № _4_

Завідувач кафедри німецької та французької філології

_____ (_Кажан Ю.М. _)
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основна іноземна мова (німецька)» складена відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю 6.020303 «Мова і література (німецька)» (4 курс).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є лексичний і граматичний матеріал у межах запропонованих для вивчення тем та основи комунікативної граматики сучасної німецької мови

Міждисциплінарні зв'язки: Практичний курс другої іноземної мови (англійської). Практичний курс основної іноземної мови (німецької) (Практична граматики та Аналіз тексту). Лінгвокраїнознавство. Теоретична граматики. Теоретична фонетика.

Опис навчальної дисципліни

Вища освіта за спеціальністю "Філолог, викладач німецької мови та літератури" спрямована на досягнення у процесі навчання достатньо високого рівню володіння німецькою мовою, обсяжних знань в сфері лінгвістики, історії літератури, літературознавства, педагогіки і методики викладання іноземних мов. Модель професійної підготовки філологів відображена в нормативних документах міністерства освіти та науки України з урахуванням європейських загальноосвітніх рекомендацій, та складає основу для організації навчання у педагогічних та гуманітарних ВУЗах України, забезпечуючи, таким чином, всеукраїнський освітній стандарт.

Освітня програма визначає мету практичного курсу німецької мови та його структуру, зміст процесу навчання, кінцеві вимоги до рівня сформованості професійно важливих умінь та навичок, форми і методи контролю успішності у студентів.

Головна практична мета цього курсу полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції. *Лінгвістична компетенція* включає знання мовної системи і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; *комунікативна компетенція* передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливим серед яких є сфери комунікації ситуації спілкування з урахуванням адресата і характеру взаємодії партнерів; *лінгвокраїнознавча компетенція* включає в себе знання про головні особливості соціокультурного розвитку держав, мова яких вивчається, а також вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку у відповідності до них. Таким чином, практична мета цього курсу полягає в тому, щоб забезпечити досить вільне, нормативно правильне і функціонально адекватне володіння усіма видами мовленнєвої діяльності німецькою мовою.

Лінгвістична (або мовна) компетенція - це знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця. *Мовленнєва компетенція* - це автоматичне вміння мовця користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову в різних ситуаціях, що зумовлює інтеграцію між навчальними предметами.

У відповідності з поставленою метою ця програма передбачає засвоєння студентами певної суми знань у галузі фонетики, орфографії, лексики, граматики та країнознавства, необхідної для розвитку у них комунікативних навичок німецької мови. Для цього необхідно студентів навчити вільно розмовляти, розуміти мовлення на слух, читати і писати німецькою мовою. Студенти повинні вміти перекладати з німецької мови на рідну будь-які тексти, що відносяться до їх спеціальності, а також одержати навички перекладу з рідної мови на німецьку.

На основі вимог ступеневої освіти та положень діалогічної освітньої концепції, яка передбачає рівномірну і рівноправну взаємодію усіх учасників навчального процесу, програма спрямована на досягнення *наступних рівнів* професійного володіння іноземною мовою і містить конкретні вимоги щодо знань та комунікативних умінь студента після кожного курсу навчання (див. табл. 5.1):

- 1) мінімальний (або за шкалою Ради Європи A2.1-A2.2, що відповідає першому курсу);
- 2) пороговий (B1.1-B1.2, що відповідає другому курсу);
- 3) просунутий (B1.2-B2.1, що відповідає третьому курсу);
- 4) професійно достатній (B2.2-C1.1, що відповідає четвертому курсу і рівню бакалавра);

Програма складена на основі *Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* та побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною Системою (ECTS).

Практичний курс навчання німецькій мові організовується як взаємопов'язане і взаємообумовлене навчання усім видам мовленнєвої діяльності, що здійснюється в контексті діалогу культур.

Мовний курс має міжкультурну спрямованість, змістовну основу якого складають культури як німецькомовних країн, так і українського народу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни «Основна іноземна мова (німецька) (Домашнє читання)» є підготовка висококваліфікованих професійно мотивованих, здатних до автономного підвищення своєї кваліфікації фахівців-філологів та викладачів німецької мови, які володіють усіма необхідними професійними знаннями, вміннями і навичками для роботи у навчальних закладах різних рівнів системи освіти.

Комунікативна мета здійснюється шляхом формування в студентів необхідних мовних і мовленнєвих умінь і навичок усіх видів мовленнєвої діяльності: володіння достатньо об'ємним словниковим запасом; дотримання у домашньому читанні фонетичних, граматичних і стилістичних норм; читання і розуміння німецького мовлення на слух; переклад з німецької мови на рідну і навпаки; а реферування, анотування та інтерпретація текстів (крім вузькоспеціальних).

Загальноосвітня мета передбачає розширення культурного та наукового світогляду студентів при вивченні питань з міжнародного життя та політики, ознайомленні з основними досягненнями світової науки і культури, з особливостями історії, географії, економіки та культури німецькомовних країн.

Виховна мета полягає у розвитку таких якостей як працелюбство, ініціативність, творчий підхід до навчання, почуття відповідальності, дисциплінованість, уміння спілкуватися з людьми, у тому числі й з носіями мови і т.д.

Реалізація викладених цілей і завдань навчання з німецької мови базується на основі міжпредметних зв'язків предметів, які входять у навчальний план підготовки філологів-германістів (літературознавчий, лінгвістичний, суспільно-історичний цикли).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Поглиблення мовного рівня всіх студентів завдяки вдосконаленню всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності до просунутого рівня B2 – C1 при особливій увазі до вмінь письма

1. Розвиток лінгвістичної компетенції через розвиток і поглиблення/ вдосконалення лексичних, граматичних та фонологічних знань, які є необхідними при комунікації про теми і проблеми, що вони є визначені програмою для IV курсу.
2. Розвиток соціокультурної компетенції у студентів через поглиблення країнознавчих та

соціокультурних знань та вмінь, виховання позитивного ставлення, толерантності та емпатії до німецькомовних країн та культур.

3. Розвиток учбової компетенції завдяки усвідомленню студентами власного процесу вивчення/ навчання, спонуканню студентів до рефлексії, повідомлення стратегій регулювання власним процесом вивчення/ навчання і стратегій запам'ятовування та опанування лексиною, граматиною та фонетикою, які відповідають умовам навчання у ВЗН.
4. Поглиблення професійно спрямованої комунікативної компетенції через презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення.
5. Уміння граматично коректно оформляти своє висловлювання німецькою мовою; розрізняти нормативні і варіативні форми граматики; розуміти і вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

Завдання:

Наприкінці IV курсу студенти повинні:

Поширити пасивний та активний запас граматичних навичок та вмінь, необхідних для повноцінного коректного спілкування на нові теми, автоматизувати граматичні навички у процесі комунікації.

Вільно володіти активною та пасивною лексиною до тем IV курсу, вміти самостійно встановлювати та розширювати потенційний словарний запас.

Оволодіти країнознавчими та знаннями про соціокультурну специфіку німецькомовного культурного простору у межах виучуваних комунікативних сфер, тем, підтем та ситуацій. Вміти визначати та інтерпретувати означену специфіку, тобто розвивати соціокультурну чуттєвість, щоб здійснювати спілкування між власною та іншомовною культурами.

Розрізняти нормативні і варіативні форми граматики.

Розуміти та вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

Приділяти увагу різнобічному вивченню тексту: становленню внутрішньо текстових зв'язків, взаємовідносинам засобів різних мовних рівнів у даному контексті, визначенню змістового та естетичного значення елементів тексту, їх взаємодія.

На основі оволодіння практичним і теоретичними знаннями з стилістики німецької мови робити комплексний лінгвістично-стилістичний аналіз тексту.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати та вміти:

Комунікативна (мовна) компетентність

Граматична компетентність. Метою для IV курсу визначається розвиток граматичної компетенції на основі граматичних знань з морфології та синтаксису німецької мови: Просте та складне речення у німецькій мові; члени речення: головні та другорядні; складносурядне речення; складнопідрядне речення; типи підрядних речень.

Необхідний для автоматизації навичок формально-структурний тренінг належить до сфери самостійної роботи студентів. Під час аудиторних занять пріоритет належить комунікативним завданням з граматичною домінантою.

Лексична компетентність. Протягом IV курсу студент повинен оволодіти лексичними (окремими словами та лексемами, стійкими лексичними сполуками) одиницями німецької мови у межах виучуваних тем вміти цілеспрямовано та коректно користуватись ними.

Лексична компетенція студентів IV курсу повинна охоплювати 1200 лексичних одиниць (продуктивно та пасивно), плюс 2200, засвоєних на I та IV курсі, наприкінці IV курсу лексичний мінімум повинен становити 3400 лексичних одиниць, які належать до стилістично-нейтральної літературної і літературно-розмовної сфер спілкування, словника сучасної німецької преси, країнознавчої і соціально-політичної термінології.

Характеристика словника: слова і словосполучення із літературної мови, які володіють широкою сполучуваністю, важливі за своєю семантикою, які вирізняються значним словотворчим потенціалом; експресивно-стилістично забарвлена лексика; діалектизми; загальномовна і діалектна синонімія, терміни і термінологічна синонімія, термінологічні дублети; професійні і соціальні жаргонізми; синоніми, антоніми, омоніми.

Комунікативна (мовленнєва) компетентність

Говоріння. Активно приймати участь у діалозі, бесіді про теми та проблеми, визначені для IV курсу, при цьому також самому бути ініціатором розмови та зміни теми розмови. Приймати участь у дискусіях на задані теми та вміти зрозуміло, із поясненнями та обґрунтуванням захищати своє ставлення. Темп і спонтанність мовлення повинні бути достатніми для ведення звичайної бесіди із носіями мови. Вміти під час бесіди самостійно виправляти помилки, що вони можуть призвести до незрозумілостей. Вміти починати розмови із достатньо широким спектром мовно-мовленнєвих засобів, вміти підтримувати та закінчити розмову.

Продукувати коротке, відносно спонтанне та вільне монологічне висловлювання до більшості знайомих ситуацій. Описувати та висловлювати свої думки й почуття, розповідати власні історії; добре зрозуміло робити підготовану презентацію, вільно та зрозуміло (логічно) висловлюватись, використовуючи кілька складних за структурою речень (припустимі окремі помітні паузи для пошуку необхідних слів та/ або структур.

Писемне мовлення. Вміти висловити почуття, враження, власний досвід, коментувати певні повідомлення.

При відносно доброму володінні граматикою використовувати деякі засоби текстових зв'язків для поєднання своїх висловлювань у зрозумілий текст. Вміти продукувати тексти для писемної комунікації різних видів (особисті листи та листівки, читацькі листи, ділові папери), писати твори як творчі тексти на задану тематику/ проблематику. Вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками.

Аудіювання. Розуміти прослуханий текст середньої трудності, який містить до 80 % знайомої лексики (10 хвилин звучання), у виконанні незнайомих осіб (магнітофонний запис, кіно, радіо, відео) та передавати його зміст (вимова - чітка, темп мовлення – середній). Студенти повинні знати мовою реалій, пов'язаних з найважливішими історичними подіями, культурно-історичними асоціаціями з особливостями суспільно-політичного життя, державним устроєм, економікою, традиціями і звичаями німецькомовних країн.

Читання. Розуміти нові обставини та інформацію у текстах різних типів (звичайні, ділові, літературні, нескладні газетні) та видів на повсякденні цікаві для студентів теми. Вміти вилучати основний зміст та необхідну для себе інформацію. Розуміти вказівки до вправ та справи. Вміти користуватись певною кількістю технік читання для читання із повним, вибіркоvim розумінням та для оглядового читання.

Лінгвосоціокультурна компетентність реалізується у наступних знаннях та вміннях:

- розуміти, як ключові цінності, переконання та поведінка в академічному і професійному середовищі України відрізняються при порівнянні однієї культури з іншими (міжнародні, національні, інституційні особливості);

- належним чином поводити себе й реагувати у типових академічних і професійних ситуаціях повсякденного життя, а також знати правила взаємозв'язків між людьми у таких ситуаціях (розпізнавання відповідних жестів, спілкування очима, усвідомлення значення фізичної дистанції та розуміння жестикуляції у кожній з таких ситуацій).

Професійно орієнтована компетенція включає формування у студентів наступних навичок та умінь:

- уміння виразного читання вголос;
- уміння складати та поповнювати власний словник лексики класного вжитку;
- уміння слухати та сприймати та виправляти чужі помилки на слух;
- аналітичні уміння щодо власного досвіду навчання іноземної мови;
- навички та уміння саморефлексії щодо змісту, процесу та результатів власного навчання;
- навички та уміння методичної рефлексії щодо навчальних прийомів та стратегій, що використовуються в процесі засвоєння іноземної мови;
- уміння складати за аналогією, варіювати, складати без зразка власні вправи на формування мовних компетентностей;
- уміння комплексного аналізу засобів та методів навчання, що використовуються в процесі викладання та навчання з використанням професійних знань, отриманих впродовж вивчення курсів педагогіки, методики викладання іноземної мови, психології;
- уміння відбивати набуті комунікативні та професійні уміння у рольових іграх «дій як вчитель».

Формування професійних умінь реалізується через оволодіння студентами стратегіями навчання та самоконтролю, ознайомлення студентів із сучасними форматами тестових завдань, навчання студентів прийомам роботи із тестовими завданнями, самостійне укладання студентами типових тестових завдань (множинний вибір, множинне зіставлення, заповнення пропусків, лексико-граматична трансформація), оволодіння студентами приемами самостійної роботи із готовими навчаючими програмами, оволодіння студентами способами використання відео матеріалів з метою вивчення іноземної мови, урахування такого компонента, як засоби невербальної комунікації, навчання студентів правилам використання мультимедійної презентації, навчання студентів аналітично підходити до вибору додаткового лексичного матеріалу, критично

ставитись до продукту свого мовлення та мовлення одногрупників, оцінюючи його лексико-граматичну наповненість та відповідність заданому формату.

Навчально-стратегічна компетентність реалізується у наступних уміннях:

Інтелектуальні уміння:

- спостерігати за мовними явищами у мові що вивчається, зіставляти їх з явищами у рідній мові;
- класифікувати, систематизувати отриману інформацію у відповідності до поставленої задачі;
- передбачати, оцінювати інформацію;
- складати план, формулювати ідею тексту, оцінювати вчинки персонажів.

Організаційні включають такі уміння:

- працювати з довідковою літературою;
- використовувати технічні засоби і сучасні технології;
- укладати таблиці, схеми, фіксувати інформацію у вигляді плану, конспекту.

Володіння **компенсаційними** уміннями надає учням можливість:

- використовувати лінгвістичну і контекстуальну здогадку;
- звертатися до співрозмовника з проханням повторити, уточнити свою думку;
- використовувати міміку, жести для вираження комунікативного наміру;
- переключати розмову на іншу тему.

На вивчення навчальної дисципліни на 4 курсі відводиться 150 годин/ 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

I семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Глава I

Тема 2. Глава II

Тема 3. Глава III

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Глава IV

Тема 2. Глава V

Тема 3. Глава VI

II семестр

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Глава VII

Тема 2. Глава VIII

Змістовий модуль 4.

Тема 1. Глава IX

Тема 2. Глава X

Тема 3. Глава XI

3. Рекомендована література

Базова

1. Бёлль Г. Не сказал не единого слова (для студентов языковых специальностей) / Г. Бёлль. – М. : Просвещение, 1964. – 236 с.

Допоміжна

1. Безсмертна Н. В. Німецька мова. Інтенсивний курс : підручник / Н. В. Безсмертна. – К. : Либідь, 1995.- 368 с.
2. Завьялова В.М., Ильина Л.В. Практический курс немецкого языка./ В.М. Завьялова, Л.В. Ильина. – М.: ЧеРо, 1998. –335 с.
3. Касьянова Н.В., Чичера Л.В. Методичні вказівки з розвитку навичок усного та писемного мовлення за темою «Зовнішність та риси характеру людини» (для студентів спеціальності “Мова та література, друга іноземна мова (німецька, англійська)” III курс) / Укладачі Н.В. Касьянова, Л.В. Чичера. – Маріуполь: МГІ 2002. – 28 с.
4. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка. Ч.2: Учебник./ Н.И. Супрун, Т.И.Кулигина. – М.: Ин.язык, 2004. – 416 с.
5. Brauneck M. Autorenlexikon deutschsprachiger Literatur des XX / M. Brauneck. – Jahrhundert; Rohwolt, 1995. – 928 S.
6. Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 2. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 1-4 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 143 S.
7. Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 1. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 5-8 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 150 S.
8. Häublein W. Memo / W. Häublein. – Berlin : Langenscheidt, 1997. – 365 S.
9. Müller D. Landeskundemappe "Was möchten Sie wissen?"/ D. Müller – München : Inter Nationes, 1994.– 146 S.
10. Aufderstraße H. Themen neu Kursbuch 2, 3 (+ Arbeitsbuch 2, 3) / Hartmurt Aufderstraße – Max Hueber Verlag, 1998. – 160 S.
11. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main: Max Hueber Verlag , 1992. – 354 S.

Інформаційні ресурси

1. Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
2. Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
3. Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
4. Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
5. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
6. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
7. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
8. Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
9. Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
10. Словники. / Pons. – Режим доступу: <http://www.pons.de>
11. Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org/http://2cu.at/liebesbrief/>
12. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Мультимедійні та аудіовізуальні засоби

1. CD-ROM „Einblicke 1-10”.
2. CD-ROM „Talk to me - Deutsch 1”.
3. CD-ROM „Echtes Deutsch 1”.

4. Форма підсумкового контролю екзамен / залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

Експрес-контроль підготовки студента до заняття, оцінка роботи студента протягом заняття; виконання домашнього завдання; поточне опитування та тестування; оцінка за самостійну роботу, участь у підготовці проектів та доповідей, оцінка модульних контрольних робіт, оцінка за ІНДЗ.

Маріупольський державний університет
Кафедра німецької та французької філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна іноземна мова (німецька)
(Домашнє читання)

галузь знань 0203 Гуманітарні науки

напрямок підготовки 020303 Філологія

спеціальність 6.020303 «Мова і література (німецька)» 4 курс

факультет іноземних мов

Маріуполь 2017 – 2018

Робоча програма з домашнього читання для студентів IV курсу за напрямом підготовки 020303 філологія, спеціальністю 6.020303 Мова і література (німецька)

Розробник: ст. викладач кафедри німецької та французької філології Дорменєв В.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від “19” жовтня 2016 року № 4

Завідувач кафедри німецької та французької філології

(Кажан Ю. М)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перезатверджена на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від “19” вересня 2017 року № 4

Завідувач кафедри німецької та французької філології

(Кажан Ю. М)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>0203 філологія</u> (шифр і назва)		
Змістовні модулі: 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Мова і література</u> <u>(німецька)</u>	Рік підготовки:	
Домашнє читання		4-й	-й
Загальна кількість годин – 110		Семестр	
		7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,5	Освітній ступень: Бакалавр	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год. 24	год.24
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год.30	год.30
Індивідуальні завдання: год.2			
Вид контролю: залік, екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття складають 58%

самостійна і індивідуальна роботи складають 42%

Опис навчальної дисципліни

Вища освіта за спеціальністю "Філолог, викладач німецької мови та літератури" спрямована на досягнення у процесі навчання достатньо високого рівню володіння німецькою мовою, обсяжних знань в сфері лінгвістики, історії літератури, літературознавства, педагогіки і методики викладання іноземних мов. Модель професійної підготовки філологів відображена в нормативних документах міністерства освіти та науки України з урахуванням європейських загальноосвітніх рекомендацій, та складає основу для організації навчання у педагогічних та гуманітарних ВУЗах України, забезпечуючи, таким чином, всеукраїнський освітній стандарт.

Освітня програма визначає мету практичного курсу німецької мови та його структуру, зміст процесу навчання, кінцеві вимоги до рівня сформованості професійно важливих умінь та навичок, форми і методи контролю успішності у студентів.

Головна практична мета цього курсу полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції. *Лінгвістична компетенція* включає знання мовної системи і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; *комунікативна компетенція* передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливим серед яких є сфери комунікації ситуації спілкування з урахуванням адресата і характеру взаємодії партнерів; *лінгвокраїнознавча компетенція* включає в себе знання про головні особливості соціокультурного розвитку держав, мова яких вивчається, а також вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку у відповідності до них. Таким чином, практична мета цього курсу полягає в тому, щоб забезпечити досить вільне, нормативно правильне і функціонально адекватне володіння усіма видами мовленнєвої діяльності німецькою мовою.

Лінгвістична (або мовна) компетенція - це знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця. *Мовленнєва компетенція* - це автоматичне вміння мовця користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову в різних ситуаціях, що зумовлює інтеграцію між навчальними предметами.

У відповідності з поставленою метою ця програма передбачає засвоєння студентами певної суми знань у галузі фонетики, орфографії, лексики, граматики та країнознавства, необхідної для розвитку у них комунікативних навичок німецької мови. Для цього необхідно студентів навчити вільно розмовляти, розуміти мовлення на слух, читати і писати німецькою мовою. Студенти повинні вміти перекладати з німецької мови на рідну будь-які тексти, що відносяться до їх спеціальності, а також одержати навички перекладу з рідної мови на німецьку.

На основі вимог ступеневої освіти та положень діалогічної освітньої концепції, яка передбачає рівномірну і рівноправну взаємодію усіх учасників навчального процесу, програма спрямована на досягнення *наступних рівнів* професійного володіння іноземною мовою і містить конкретні вимоги щодо знань та комунікативних умінь студента після кожного курсу навчання (див. табл. 5.1):

1. мінімальний (або за шкалою Ради Європи A2.1-A2.2 , що відповідає першому курсу);
2. пороговий (B1.1-B1.2, що відповідає другому курсу);
3. просунутий (B1.2-B2.1, що відповідає третьому курсу);
4. професійно достатній (B2.2-C1.1, що відповідає четвертому курсу і рівню бакалавра);

Програма складена на основі *Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* та побудована за вимогами кредитно-трансферної

системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною Системою (ECTS).

Практичний курс навчання німецькій мові організовується як взаємопов'язане і взаємообумовлене навчання усім видам мовленнєвої діяльності, що здійснюється в контексті діалогу культур.

Мовний курс має міжкультурну спрямованість, змістовну основу якого складають культури як німецькомовних країн, так і українського народу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни «Основна іноземна мова (німецька) (Домашнє читання)» є підготовка висококваліфікованих професійно мотивованих, здатних до автономного підвищення своєї кваліфікації фахівців-філологів та викладачів німецької мови, які володіють усіма необхідними професійними знаннями, вміннями і навичками для роботи у навчальних закладах різних рівнів системи освіти.

Комунікативна мета здійснюється шляхом формування в студентів необхідних мовних і мовленнєвих умінь і навичок усіх видів мовленнєвої діяльності: володіння достатньо об'ємним словниковим запасом; дотримання у письмовому та усному мовленні фонетичних, граматичних і стилістичних норм; читання і розуміння німецького мовлення на слух; переклад з німецької мови на рідну і навпаки; а реферування, анотування та інтерпретація текстів (крім вузькоспеціальних).

Загальноосвітня мета передбачає розширення культурного та наукового світогляду студентів при вивченні питань з міжнародного життя та політики, ознайомленні з основними досягненнями світової науки і культури, з особливостями історії, географії, економіки та культури німецькомовних країн.

Виховна мета полягає у розвитку таких якостей як працелюбство, ініціативність, творчий підхід до навчання, почуття відповідальності, дисциплінованість, уміння спілкуватися з людьми, у тому числі й з носіями мови і т.д.

Реалізація викладених цілей і завдань навчання з німецької мови базується на основі міжпредметних зв'язків предметів, які входять у навчальний план підготовки філологів-германістів (літературознавчий, лінгвістичний, суспільно-історичний цикли).

Мета:

1. Поглиблення мовного рівня всіх студентів завдяки вдосконаленню всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності до просунутого рівня B2 – C1 при особливій увазі до вмінь письма (для загальних комунікативних цілей).
2. Розвиток лінгвістичної компетенції через розвиток і поглиблення/вдосконалення лексичних, граматичних та фонологічних знань, які є необхідними при комунікації про теми і проблеми, що вони є визначені програмою для IV курсу.
3. Розвиток соціокультурної компетенції у студентів через поглиблення країнознавчих та соціокультурних знань та вмінь, виховання позитивного ставлення, толерантності та емпатії до німецькомовних країн та культур.
4. Розвиток учбової компетенції завдяки усвідомленню студентами власного процесу вивчення/ навчання, спонуканню студентів до рефлексії, повідомлення стратегій регулювання власним процесом вивчення/ навчання і стратегій запам'ятовування та опанування лексиною, граматиною та фонетикою, які відповідають умовам навчання у ВЗН.
5. Поглиблення професійно спрямованої комунікативної компетенції через

презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення.

6. Уміння граматично коректно оформляти своє висловлювання німецькою мовою; розрізняти нормативні і варіативні форми граматики; розуміти і вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

Завдання:

Наприкінці IV курсу студенти повинні:

1. Поширити пасивний та активний запас граматичних навичок та вмінь, необхідних для повноцінного коректного спілкування на нові теми, автоматизувати граматичні навички у процесі комунікації.
2. Вільно володіти активною та пасивною лексикою до тем IV курсу, вміти самостійно встановлювати та розширювати потенційний словарний запас.
3. Оволодіти країнознавчими та знаннями про соціокультурну специфіку німецькомовного культурного простору у межах виучуваних комунікативних сфер, тем, підтем та ситуацій. Вміти визначати та інтерпретувати означену специфіку, тобто розвивати соціокультурну чуттєвість, щоб здійснювати спілкування між власною та іншомовною культурами.
4. Розрізняти нормативні і варіативні форми граматики.
5. Розуміти та вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.
6. Приділяти увагу різнобічному вивченню тексту: становленню внутрішньо текстових зв'язків, взаємовідносинам засобів різних мовних рівнів у даному контексті, визначенню змістового та естетичного значення елементів тексту, їх взаємодія.
7. На основі оволодіння практичним і теоретичними знаннями з стилістики німецької мови робити комплексний лінгвістично-стилістичний аналіз тексту.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати та вміти:**

Комунікативна (мовна) компетентність

Граматична компетентність. Метою для IV курсу визначається розвиток граматичної компетенції на основі граматичних знань з морфології та синтаксису німецької мови: Просте та складне речення у німецькій мові; члени речення: головні та другорядні; складносурядне речення; складнопідрядне речення; типи підрядних речень.

Необхідний для автоматизації навичок формально-структурний тренінг належить до сфери самостійної роботи студентів. Під час аудиторних занять пріоритет належить комунікативним завданням з граматичною домінантою.

Лексична компетентність. Протягом IV курсу студент повинен оволодіти лексичними (окремими словами та лексемами, стійкими лексичними сполуками) одиницями німецької мови у межах виучуваних тем вміти цілеспрямовано та коректно користуватись ними.

Лексична компетенція студентів IV курсу повинна охоплювати 1200 лексичних одиниць (продуктивно та пасивно), плюс 2200, засвоєних на I та III курсі, наприкінці IV курсу лексичний мінімум повинен становити 3400 лексичних одиниць, які належать до стилістично-нейтральної літературної і літературно-розмовної сфер спілкування, словника сучасної німецької преси, країнознавчої і соціально-політичної термінології.

Характеристика словника: слова і словосполучення із літературної мови, які володіють широкою сполучуваністю, важливі за своєю семантикою, які вирізняються значним словотворчим потенціалом; експресивно-стилістично забарвлена лексика; діалектизми; загальномовна і діалектна синонімія, терміни і термінологічна синонімія, термінологічні дублети; професійні і соціальні жаргонізми; синоніми, антоніми, омоніми.

Комунікативна (мовленнєва) компетентність

Говоріння. Активно приймати участь у діалозі, бесіді про теми та проблеми, визначені для IV курсу, при цьому також самому бути ініціатором розмови та зміни теми розмови. Приймати участь у дискусіях на задані теми та вміти зрозуміло, із поясненнями та обґрунтуванням захищати своє ставлення. Темп і спонтанність мовлення повинні бути достатніми для ведення звичайної бесіди із носіями мови. Вміти під час бесіди самостійно виправляти помилки, що вони можуть призвести до незрозумілостей. Вміти починати розмови із достатньо широким спектром мовно-мовленнєвих засобів, вміти підтримувати та закінчити розмову.

Продукувати коротке, відносно спонтанне та вільне монологічне висловлювання до більшості знайомих ситуацій. Описувати та висловлювати свої думки й почуття, розповідати власні історії; добре зрозуміло робити підготовану презентацію, вільно та зрозуміло (логічно) висловлюватись, використовуючи кілька складних за структурою речень (припустимі окремі помітні паузи для пошуку необхідних слів та/ або структур).

Писемне мовлення. Вміти висловити почуття, враження, власний досвід, коментувати певні повідомлення.

При відносно доброму володінні граматикою використовувати деякі засоби текстових зв'язків для поєднання своїх висловлювань у зрозумілий текст. Вміти продукувати тексти для писемної комунікації різних видів (особисті листи та листівки, читацькі листи, ділові папери), писати твори як творчі тексти на задану тематику/ проблематику. Вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками.

Аудіювання. Розуміти прослуханий текст середньої трудності, який містить до 80 % знайомої лексики (10 хвилин звучання), у виконанні незнайомих осіб (магнітофонний запис, кіно, радіо, відео) та передавати його зміст (вимова - чітка, темп мовлення – середній). Студенти повинні знати мовою реалій, пов'язаних з найважливішими історичними подіями, культурно-історичними асоціаціями з особливостями суспільно-політичного життя, державним устроєм, економікою, традиціями і звичаями німецькомовних країн.

Читання. Розуміти нові обставини та інформацію у текстах різних типів (звичайні, ділові, літературні, нескладні газетні) та видів на повсякденні цікаві для студентів теми. Вміти вилучати основний зміст та необхідну для себе інформацію. Розуміти вказівки до вправ та справи. Вміти користуватись певною кількістю технік читання для читання із повним, вибіркоким розумінням та для оглядового читання.

Лінгвосоціокультурна компетентність реалізується у наступних знаннях та уміннях:

- розуміти, як ключові цінності, переконання та поведінка в академічному і професійному середовищі України відрізняються при порівнянні однієї культури з іншими (міжнародні, національні, інституційні особливості);

- належним чином поводити себе й реагувати у типових академічних і професійних ситуаціях повсякденного життя, а також знати правила взаємозв'язків між людьми у таких ситуаціях (розпізнавання відповідних жестів, спілкування очима, усвідомлення значення фізичної дистанції та розуміння жестикуляції у кожній з таких ситуацій).

Професійно орієнтована компетенція включає формування у студентів наступних навичок та умінь:

- уміння виразного читання вголос;
- уміння складати та поповнювати власний словник лексики класного вжитку;
- уміння слухати та сприймати та виправляти чужі помилки на слух;
- аналітичні уміння щодо власного досвіду навчання іноземної мови;
- навички та уміння саморефлексії щодо змісту, процесу та результатів власного навчання;
- навички та уміння методичної рефлексії щодо навчальних прийомів та стратегій, що використовуються в процесі засвоєння іноземної мови;
- уміння складати за аналогією, варіювати, складати без зразка власні вправи на формування мовних компетентностей;
- уміння комплексного аналізу засобів та методів навчання, що використовуються в процесі викладання та навчання з використанням професійних знань, отриманих впродовж вивчення курсів педагогіки, методики викладання іноземної мови, психології;
- уміння відбивати набуті комунікативні та професійні уміння у рольових іграх «дій як вчитель».

Формування професійних умінь реалізується через оволодіння студентами стратегіями навчання та самоконтролю, ознайомлення студентів із сучасними форматами тестових завдань, навчання студентів прийомам роботи із тестовими завданнями, самостійне укладання студентами типових тестових завдань (множинний вибір, множинне зіставлення, заповнення пропусків, лексико-граматична трансформація), оволодіння студентами прийомами самостійної роботи із готовими навчаючими програмами, оволодіння студентами способами використання відео матеріалів з метою вивчення іноземної мови, ураховуючи такий компонент, як засоби невербальної комунікації, навчання студентів правилам використання мультимедійної презентації, навчання студентів аналітично підходити до вибору додаткового лексичного матеріалу, критично ставитись до продукту свого мовлення та мовлення одногрупників, оцінюючи його лексико-граматичну наповненість та відповідність заданому формату.

Навчально-стратегічна компетентність реалізується у наступних умінях:

Інтелектуальні уміння:

- спостерігати за мовними явищами у мові що вивчається, зіставляти їх з явищами у рідній мові;
- класифікувати, систематизувати отриману інформацію у відповідності до поставленої задачі;

- передбачати, оцінювати інформацію;
- складати план, формулювати ідею тексту, оцінювати вчинки персонажів.
Організаційні включають такі уміння:
- працювати з довідковою літературою;
- використовувати технічні засоби і сучасні технології;
- укладати таблиці, схеми, фіксувати інформацію у вигляді плану, конспекту.
Володіння **компенсаційними** вміннями надає учням можливість:
- використовувати лінгвістичну і контекстуальну здогадку;
- звертатися до співрозмовника з проханням повторити, уточнити свою думку;
- використовувати міміку, жести для вираження комунікативного наміру;
- переключати розмову на іншу тему.

На вивчення навчальної дисципліни на 4 курсі відводиться 150 годин/ 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

I семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Глава I

Тема 2. Глава II

Тема 3. Глава III

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Глава IV.

Тема 2. Глава V.

Тема 3. Глава VI

II семестр

Змістовий модуль 3.

Тема 1. Глава VII

Тема 2. Глава VIII

Змістовий модуль 4.

Тема 1. Глава IX

Тема 2. Глава X

Тема 3. Глава XI

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
пр		інд	с.р.	інд з	л		п	лаб	інд	с.р.
I семестр										
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Глава I	14	2		4						

Тема 2. Глава II	13	6		7						
Тема 3. Глава III	2	4		5						
Разом за змістовим модулем 1	29	12	1	16						
Змістовий модуль 2.										
Тема 1. Глава IV	7	6		7						
Тема 2. Глава V	7	2		4						
Тема 3. Глава VI	12	4		3						
Разом	26	12		14						
Всього за I семестр	55	24	1	30						
II семестр										
Змістовий модуль 3.										
Тема 1. Глава VII	10	4		6						
Тема 2. Глава VIII	10	4		6						
Разом за змістовим модулем 3	20	8		12						
Змістовий модуль 4.										
Тема 1. Глава IX	12	6		6						
Тема 2. Глава X	12	6		6						
Тема 3. Глава XI	10	4		6						
Разом за змістовим модулем 4	34	16		18						
Разом за II семестр	55	24	1	30						
Усього годин	110	48	2	60						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1.		
1.	Глава I	2
2.	Глава II	6
3.	Глава III	4
4.	Глава IV	6
5.	Глава V	2
6.	Глава VI	4
7.	Глава VII	4
8.	Глава VIII	4
9.	Глава IX	6
10.	Глава X	6
11.	Глава XI	4
	Разом	48

7. Самостійна робота

№ з/п		Кількість годин
Модуль 1.		

1.	Глава I	4
2.	Глава II	7
3.	Глава III	5
4.	Глава IV	7
5.	Глава V	4
6.	Глава VI	3
7.	Глава VII	6
8.	Глава VIII	6
9.	Глава IX	6
10.	Глава X	6
11.	Глава XI	6
	Разом	60

Завдання для самостійної роботи

7. Проведення ток-шоу „Які переваги політичної системи Німеччини можна було б використати для демократичного розвитку України”.

8. Індивідуальні завдання

1. Складення словників-мінімумів, граматичних таблиць до кожної виучуваної теми.
2. Підготовка, написання та виконання творчих робіт.
3. Підготовка проектів та презентацій.

9. Методи навчання

Грамаатико-перекладний метод, аудіолінгвальний і аудіовізуальний та комунікативно-орієнтований підходи у навчанні німецької мови.

10. Методи контролю

Поточне тестування; оцінка за ІНДЗ; модульні контрольні роботи, залік та іспит.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Заліковий бал по дисципліні «Основна іноземна мова (німецька)»
визначається як середньо арифметичне аспектів:

для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
ЗМ I			ЗМ II			
T1	T2	T3	T1	T2	T3	
16	16	18	14	18	18	100

для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
---	----------------------------	------

ЗМ III		ЗМ IV			50	100
T1	T2	T1	T2	T3		
8	12	8	12	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Навчальний план, робоча програма навчальної дисципліни, підручники і навчальні посібники, словники, методичні вказівки, схеми, таблиці, електронні носії інформації, персональні комп'ютери, Інтернет, контрольні та тестові завдання.

13. Рекомендована література

Базова

Бёлль Г. Не сказал не единого слова (для студентов языковых специальностей) / Г. Бёлль. – М. : Просвещение, 1964. – 236 с.

Допоміжна

1. Безсмертна Н. В. Німецька мова. Інтенсивний курс : підручник / Н. В. Безсмертна. – К. : Либідь, 1995.- 368 с.
2. Завьялова В.М., Ильина Л.В. Практический курс немецкого языка./ В.М. Завьялова, Л.В. Ильина. – М.: ЧеРо, 1998. –335 с.
3. Касьянова Н.В., Чичера Л.В. Методичні вказівки з розвитку навичок усного та писемного мовлення за темою «Зовнішність та риси характеру людини» (для студентів спеціальності “Мова та література, друга іноземна мова (німецька, англійська) ” III курс) / Укладачі Н.В. Касьянова, Л.В. Чичера. – Маріуполь: МГІ 2002. – 28 с.
4. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка. Ч.2: Учебник./ Н.И. Супрун, Т.И.Кулигина. – М.: Ин.язык, 2004. – 416 с.
5. Brauneck M. Autorenlexikon deutschsprachiger Literatur des XX / M. Brauneck. – Jahrhunderts ; Rohwolt, 1995. – 928 S.
6. Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 2. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 1-4 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 143 S.
7. Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 1. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 5-8 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 150 S.

8. Häublein W. Memo / W. Häublein. – Berlin : Langenscheidt, 1997. – 365 S.
9. Müller D. Landeskundemappe "Was möchten Sie wissen?"/ D. Müller – München : Inter Nationes, 1994.– 146 S.
10. Aufderstraße H. Themen neu Kursbuch 2, 3 (+ Arbeitsbuch 2, 3) / Hartmurt Aufderstraße – Max Hueber Verlag, 1998. – 160 S.
11. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main: Max Hueber Verlag , 1992. – 354S.

Інформаційні ресурси

1. Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
2. Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
3. Вправи для самостійної роботи.–Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
4. Вправи для самостійної роботи.–Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
5. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
6. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
7. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
8. Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. –Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
9. Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
10. Словники. / Pons. –Режим доступу: <http://www.pons.de>
11. Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org><http://2cu.at/liebesbrief/>
12. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Мультимедійні та аудіовізуальні засоби

1. CD-ROM „Einblicke 1-10".
2. CD-ROM „Talk to me - Deutsch 1".
3. CD-ROM „Echtes Deutsch 1".

Навчальний контент

Pensum I. Kapitel L

I. Beachten Sie den Wortschatz

das Gehalt abholen
am Auszahlungsschalter stehen
sich zwängen nach (öfter im Gebrauch ist «sich zwängen durch die Tür, die Menschenmenge, eine enge Stelle)
das Einzahlungsformular (sprachlich korrekt, wird aber im Zahlungsverkehr nicht mehr verwendet, stattdessen bezahlt man mit Euroscheck).
den Klebstoff am Deckel des Umschlags anlecken (besser befeuchten mit der Zunge).
einen Pullover anhaben (umgangssprachlich; in der Hochsprache: einen Pullover tragen)
sagen zu + Dat.
die Mütze überziehen, («die Mütze aufsetzen» ist gebräuchlicher: aber: den Mantel überziehen, d.h. über die andere Kleidung darüberziehen).
handeln mit + Dat.
j-n von der Tür weisen
sich mit dem Finger über die Lippen fahren
beibringen + Dat., vermitteln + Dat.
beneiden um +Akk.
leiden an + Dat., unter + Dat.
Vergnügen bereiten, machen
dividieren durch = teilen durch, geteilt durch.
multiplizieren mit = malnehmen mit
addieren = zusammenzählen + Akk.
subtrahieren + Akk. von + Dat. = abziehen von, z.B.: ich ziehe 3 von 5 ab.
sich +Dat. Mühe geben, sich bemühen
sich schaukeln lassen
Anstrengungen auf sich nehmen
etw. herunterschlingen, -schlucken, verschlingen = gierig essen (herunterschlucken - umg.; besser schlucken, umg. besser hinunterschlucken).
sich in Lächeln auflösen, in einem Lächeln dahinschmelzen
in Verlegenheit kommen, geraten; j-n in Verlegenheit bringen; j-m aus der Verlegenheit helfen.
ernst sein, es ist j-m ernst mit
eingiessen, einschenken (sich)
ab und zu, von Zeit zu Zeit, dann und wann.
riechen, stinken, duften nach + Dat.
ein anderes Gesicht aufsetzen
Langweile, Gefühl, Angst etc. ergreift.
zusehen + Dat.
der Beichtstuhl
die Beichte ablegen, tun; j-m Beichte abnehmen.
frieren, mir frieren die Hände
in die Tasche greifen (tief)
die Tür schliesst sich hinter j-m
den Rauch, Qualm blasen in, auf, über + Akk.

II. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter:

abholen, ablegen, aufsetzen, ausbrechen, losbrechen, abnehmen, hervorrufen.

III. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere:

das Gehalt abholen, sich mit dem Finger über die Lippen fahren, Vergnügen bereiten, der Streit bricht aus.

IV. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven:

die Mütze ...; das Gehalt...; das Konto...; Anstrengungen ...; die Übelkeit...

V. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter: riechen, duften, stinken.

VI. Gebrauchen Sie in Situationen:

Anstrengungen auf sich nehmen; sich fahren mit + Dat. über + Akk.; ein anderes Gesicht aufsetzen; die Beichte ablegen, tun; j-m die Beichte abnehmen; sich in Lächeln auflösen, in einem Lächeln dahinschmelzen; j-m Übelkeit verursachen.

VII. Erläutern Sie die Bedeutung folgender Synonyme:

beibringen, vermitteln. Stellen Sie fest, ob alle ihren Bedeutungen zusammenfallen. **Erkundigen Sie sich danach im Wörterbuch.**

VIII. Übersetzen Sie: a) Seite 12 (Und während ich ... auf das Zeltdach trommelte.)

Und während ich jetzt die Wurst aß, deren Wärme an meinem wunden Zahnfleisch heftige Schmerzen hervorrief, erkannte ich drüben in dem flachen Spiegel, dass ich diesem Disch zu gleichen beginne, meine Mütze, mein mageres graues Gesicht und die Trostlosigkeit meines Blickes. Aber neben meinem Gesicht sah ich die Gesichter meiner Nebenmänner im Spiegel, Münder, die aufgerissen waren uns in Würste zu beißen, ich sah dunkle gähnende Gaumen hinter gelben Zähnen, in die rosiges Wurstfleisch brockenweise hineinfiel, sah gute Hüte, schlechte, und die nassen Haare hutloser Zeitgenossen, zwischen denen das rosige Gesicht der Würstchenverkäuferin hin- und herging. Munter lächelnd angelte sie heiße Würste mit der Holzgabel aus schwimmendem Fett, kleckste Senf auf Pappe, ging hin und her zwischen diesen essenden Mündern, sammelte schmutzige, mit Senf bekleckerte Pappeteller ein, gab Zigaretten und Limonade aus, nahm Geld ein, Geld mit ihren rosigen, etwas zu kurzen Fingern, während der Regen auf das Zeltdach trommelte.

b) Seite 21-22 (Eine halbe Stunde ... die Frage ins Gesicht.)

Eine halbe Stunde später stand ich in einem anderen Stadtteil vor der Tür eines alten Schulkameraden und drückte auf die Klingel. Ich war länger als ein Jahr nicht mehr bei ihm gewesen, und als nun hinter der winzigen Scheibe in seiner Haustür die Gardine weggeschoben wurde, sah ich auf seinem weißlichen fetten Gesicht den Ausdruck der Bestürzung. Er öffnete die Tür und hatte inzwischen Zeit gefunden, ein anderes Gesicht aufzusetzen, und als wir in den Flur hineingingen, quoll Badedampf aus einer Tür, und ich hörte das Quieten von Kindern, und die schrille Stimme seiner Frau rief aus dem Badezimmer: „Wer ist denn da?“ Ich saß eine halbe Stunde bei ihm in dem grünlich möblierten Raum, der nach Kampfer roch, wir sprachen über Verschiedenes, rauchten, und als er anfang, von der Schule zu erzählen, wurde sein Gesicht um einen Schein¹⁷ heller, mich aber ergriff Langeweile und ich blies ihm mit dem Qualm meiner Zigarette die Frage ins Gesicht: „Kannst du mir Geld leihen?“

IX. Sprechen Sie zu folgenden Fragen:

- a) Wann spielt sich die Handlung im behandelnden Kapitel ab? Welche Realien weisen das auf?
- b) Welchen Eindruck macht auf Sie das Gelesene?
- c) Ihre Stellung zur Hauptfigur.
- d) Geben Sie den Inhalt wieder.

Pensum 2 Kapitel II

I. Beachten Sie den Wortschatz.

die Ähre, in die Ähren schießen, die Ähre lesen

der Busen

das Luder

das monatliche Einkommen

j-m schulden

sich vergewissern + Gen.

vertrinken

zechen, die Zeche, sich + Dat. von j-m die Zeche bezahlen lassen, eine

Zeche machen, etw. auf der Zeche haben, der Zechbruder, die Zecherei

verreist sein

Acht geben auf + Akk.

das Glück genießen

in Aufruhr bringen

faszinieren

j-m Schrecken, Angst, Furcht einflößen

gestatten, genehmigen, erlauben

ausmachen

ertragen, aushalten, ausstehen

(sich) entscheiden für, gegen + Akk.

ausfallen

j-n ergreift ein Schrecken

sich kümmern um + Akk.

errpfinden, spüren,

gehören + Dat, zu + Dat, in + Akk, auf + Akk.

bereuen + Akk.

sich darüber hinwegtäuschen

behüten vor + Dat

die Litanei

sich entschließen

in einem Zuge trinken

II. Veranschaulichen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter: vorkommen, genießen.

III. a) Finden Sie sinnverwandte Äquivalente zu den angegebenen Wörtern und Redewendungen:

sich vergewissern (Gen), j-m etw. schulden, zechen, der Zechbruder, Acht geben auf +Akk.,

(Acht geben), eine Ehe führen, in Aufruhr bringen, sich kümmern um + Akk.,j-n ergreift ein

Schrecken (selten gebraucht)

b) Wenden Sie sie in Satzbeispielen an!

IV. Erschliessen Sie die Bedeutung der angegebenen Synonyme! Bilden Sie Satzbeispiele!

a) gestatten, genehmigen, erlauben

b) ertragen, aushalten, ausstehen

c) sich entscheiden, sich entschließen

V. Ersetzen Sie die markierten Wörter durch andere Äquivalente in Satzbeispielen und kurzen Ausdrücken:

Angst einflößen, das monatliche Einkommen, das Glück geniessen, eine Ehe führen, die Ähren lesen, eine Zeche machen.

VI. Stellen Sie mit den angegebenen Redewendungen kurze Geschichten zusammen:

in die Ähren schießen, sich + Dat. von j-m die Zeche bezahlen lassen, eine Zeche machen, in einem Zuge ein Glas leertrinken.

VII. Übersetzen Sie:

a) Seite 25 den ersten Absatz

Immer wieder zähle ich das Geld, das Fred mir geschickt hat: dunkelgrüne Scheine, hellgrüne, blaue, bedruckt mit den Köpfen ährentragender Bäuerinnen, vollbusigen Frauen, die den Handel oder den Weinbau symbolisieren, unter dem Mantel eines historischen Helden versteckt einen Mann, der ein Rad und einen Hammer in seinen Händen hält und wahrscheinlich das Handwerk darstellen soll. Neben ihm eine langweilige Jungfrau, die das Modell eines Bankhauses an ihrem Busen birgt; zu deren Füßen eine Schriftrolle und das Handwerkszeug eines Architekten. Mitten auf den grünen Scheinen ein reizloses Luder, das eine Waage in der Rechten hält¹ und aus seinen toten Augen an mir vorbeiblickt. Hässliche Ornamente umranden diese kostbaren Scheine, in den Ecken tragen sie aufgedruckt die Ziffern, die ihren Wert darstellen, Eichenlaub und Ähre, Weinlaub und gekreuzte Hämmer sind den Münzen eingeprägt, und auf dem Rücken tragen sie das erschreckende Symbol des Adlers, der seine Schwingen entfaltet hat und ausfliegen wird, jemand zu erobern.

b) Seite 32- 33 („Frau Franke wird... unseren Mündern fallen«)

Frau Franke wird nur bei seltenen Gelegenheiten sanft: zunächst, wenn sie von Geld spricht. Sie spricht das Wort mit einer Sanftmut aus, die mich erschreckt, so wie manche Leute: Leben, Liebe, Tod oder Gott aussprechen, sanft, mit einem leisen Schrecken und einer großen Zärtlichkeit in der Stimme. Der Glanz ihrer Augen wird matter und ihre Züge werden jung, wenn sie von Geld und von ihrem Eingemachten spricht, beides Schätze, deren Verletzung sie nicht zulässt. Schrecken ergreift mich, wenn ich manchmal unten im Keller bin um Kohlen oder Kartoffeln zu holen, und ich höre sie nebenan die Gläser zählen: mit sanfter Stimme murmelnd, singend die Zahlen wie die Kadenzen einer geheimen Liturgie, und ihre Stimme erinnert mich an die Stimme einer betenden Nonne — und ich lasse oft meine Eimer im Stich¹¹, fliehe nach oben und drücke meine Kinder an mich, weil ich spüre, dass ich sie vor etwas behüten muss. Und die Kinder blicken mich an, die Augen meines Sohnes, der erwachsen zu werden beginnt und die sanften dunklen Augen meiner Tochter, sie blicken mich an, begreifend und nicht begreifend— und nur zögernd fallen sie in die Gebete ein, die ich zu sprechen beginne, die berauschte Eintönigkeit einer Litanei oder die Sätze des Vaterunsers, die spröde aus unseren Mündern fallen.

VIII. Sprechen Sie zum gelesenen Kapitel nach der Gliederung, die Sie selbst zusammengestellt haben. Erläutern Sie sie Ihren Kommilitonen.

Kapitel III

I. Beachten Sie den angegebenen Wortschatz

sich zuwenden + Dat, sich umwenden, sich vor + Dat abwenden

die Hände tief in die Manteltaschen vergraben

Abscheu haben gegen + Akk.

j-m Unterschlupf gewähren

den Kragen hochklappen (gebräuchlicher „hochstülpen«)

den losen Dreck von Hose und Mantel abklopfen

das Cafe, die Kneipe, die Bude (keine Synonyme!)

der Aufzugführer, der Aufzug (gebräuchlicher „Lift«)

sich säubern (geschriebene Sprache, gesprochene Sprache „sich sauber machen«)

schlendern, sich schleppen (schlendern - langsam, gemütlich ohne Ziel gehen, sich schleppen - langsam, mühsam mit Schmerzen gehen)

ausflicken, zurecht flicken (falsches Deutsch des Dichters, richtig: mit rohen Steinen geflickt)

triefen, seine Hände t. von Blut

j-m schiesst das Wasser in den Mund (ungebräuchlich, stattdessen: j-m läuft das Wasser im Mund zusammen) die Knie beugen

die Tür aufpuffen (ungebräuchlich, stattdessen „die Tür aufstossen«)

die Läden abnehmen (abnehmbare Läden gibt es heute nur noch selten)

das Feuer entwickelt sich

sich nach unten beugen

den Hahn laufen lassen (nicht logisch, richtig: das Wasser laufen lassen)

einstöpseln (ungebräuchlich)

der Appetit auf +Akk. ist gross

keinerlei Notiz von j-m nehmen

armes Schwein

sich etw + Gen. bewusst sein, werden

beten zu + Dat.

sich bedienen + Gen.

Zucker in den Kaffee tun

Geld auftreiben

etw. zögert sich hinaus, etw. verzögern, zögern

hantieren mit + Dat.

II. Setzen Sie weitere sinnverwandte Wörter hinzu:

- a) das Cafe, die Kneipe, die Bude...
- b) der Aufzug...
- c) sich säubern...
- d) die Tür aufpuffen...
- e) das Geld auftreiben ...
- f) das Licht anknipsen...
- g) schlendern, sich schleppen...

III. Erarbeiten Sie nach dem Wörterbuch die Stilfärbung der in der zweiten Aufgabe angegebenen Synonyme! Bilden Sie Satzbeispiele mit jedem Synonym!

IV. Erläutern Sie den Sinn folgender Fraseologismen:

armes Schwein, das Wasser läuft im Munde zusammen.

V. Übersetzen Sie.

a) Seite 36 - 37 (Ich rappelte ... und ... ich blieb an einer Säule stehen)

Die Buden waren in die Trümmer hineingebaut, hockten unten zwischen ausgebrannten und eingestürzten Fassaden — aber auch die Buden waren Zigarren- und Textilgeschäfte, Zeitungsstände, und als ich endlich an eine Imbissstube kam, war sie geschlossen. Ich rappelte an der Klinke, wandte mich um und sah endlich Licht. Ich ging über die Straße auf das Licht zu und sah, dass es in einer Kirche leuchtete. Das hohe gotische Fenster war notdürftig mit rohen Steinen ausgeflickt und mitten in dem hässlichen Mauerwerk war ein kleiner, gelblich gestrichener Fensterflügel eingeklemmt, der von einem Badezimmer stammen musste. In den vier kleinen Scheiben stand ein schwaches gelbliches Licht. Ich blieb stehen und dachte einen Augenblick nach: Es war nicht wahrscheinlich, aber vielleicht war es drinnen warm. Ich stieg defekte Stufen

hinauf. Die Tür schien heil geblieben zu sein; sie war mit Leder gepolstert. In der Kirche war es nicht warm. Ich nahm die Mütze ab, schlich langsam nach vorne zwischen den Bänken hindurch und sah endlich in dem zurechtgeflickten Seitenschiff Kerzen brennen. Ich ging weiter, obwohl ich festgestellt hatte, dass es drinnen noch kälter war als draußen: Es zog. Es zog aus allen Ecken. Die Wände waren zum Teil nicht einmal mit Steinen ausgeflickt, sie bestanden aus Kunststoffplatten, die man einfach aneinander gestellt hatte, die Klebmasse quoll aus ihnen heraus, die Platten begannen sich in einzelne Schichten aufzulösen und sich zu werfen. Schmutzige Schwellungen trafen von Feuchtigkeit, und ich blieb zögernd an einer Säule stehen.

b) Seite 38 (Der Priester wandte sich ... die Angeln einer Tür kreischen)

Der Priester wandte sich jetzt, ein eckiger und blasser Bauer, seine Augen bewegten sich zu der Säule hin, an der ich stand, bevor er die erhobenen Hände zusammenlegte, sie wieder auseinander faltete und etwas murmelte. Dann wandte er sich um, beugte sich über den Steintisch, drehte sich mit einer plötzlichen Wendung und erteilte mit einer fast lächerlichen Feierlichkeit den Segen über das Mädchen und den blöden Jungen. Merkwürdig, obwohl ich in der Kirche war, fühlte ich mich nicht eingeschlossen. Der Priester wandte sich wieder zum Altar, setzte seine Mütze auf, nahm jetzt den Kelch und pustete die rechte der beiden Kerzen aus. Er ging langsam zum Hauptaltar hinunter, beugte dort die Knie und verschwand in der tiefen Dunkelheit der Kirche. Ich sah ihn nicht mehr, hörte nur die Angeln einer Tür kreischen. Dann sah ich das Mädchen für einen Augenblick im Licht: ein sehr sanftes Profil und eine einfache Innigkeit, als sie aufstand, niederkniete und die Stufen emporstieg um die linke Kerze auszublasen. Sie stand in diesem sanften gelben Licht und ich sah, dass sie wirklich schön war; schmal und groß mit einem klaren Gesicht, und es war nichts Törichtes daran, wie sie den Mund spitzte und blies. Dann fiel Dunkelheit über sie und den Jungen und ich sah sie erst wieder, als sie in das graue Licht trat, das aus dem eingemauerten kleinen Fenster oben fiel. Und wieder berührte mich die Haltung ihres Kopfes, die Bewegung ihres Nackens, als sie an mir vorbeiging, mich mit einem kurzen Blick prüfend und sehr ruhig ansah und hinausging. Sie war schön, und ich ging ihr nach. An der Tür beugte sie noch einmal die Knie, puffte die Tür auf und zog den Blöden hinter sich her. Ich ging ihr nach. Sie ging in entgegengesetzter Richtung zum Bahnhof in die öde Straße hinein, die nur aus Buden und Trümmern bestand, und ich sah, dass sie sich ein paarmal umblickte. Sie war schlank, fast mager, schien kaum mehr als achtzehn oder neunzehn zu sein und schleppte mit einer stetigen und festen Geduld den Blöden hinter sich her.

VI. Sprechen Sie zum Inhalt.

- a) Wo spielt sich die Handlung im behandelten Kapitel ab?
- b) Wem begegnet Fred? Welche Gefühle ruft diese Begegnung bei Fred hervor?
- c) Wie ist die Stellung des Autors zur Kirche und zu den Geistlichen?
- d) Geben Sie den Inhalt wieder!
- e) Wie ist Ihre Stellungnahme zum Gelesenen?
- f) Versuchen Sie mit Hilfe der landesbezogenen Materialien die Lage in Deutschland jener Zeit zu veranschaulichen.

Pensum 3 Kapitel IV.

I. Beachten Sie den Wortschatz

den Eimer voll laufen lassen

sich aufrichten

den Kampf aufnehmen, beginnen

das Rendezvous lässt sich nicht rückgängig machen

fahnenflüchtig sein

das Ungeziefer

sich in Bewegung setzen
den Hahn zudrehen
sich + Dat. eine Ruhepause gönnen
gegen den Schmutz kämpfen, den Schmutz bekämpfen
sich + Dat. bewusst sein, werden + Gen.
wegräumen
sich bedienen + Gen.
das Fauchen der Gasflamme, fauchen
das Glucksen
die Brocken zusammenfegen
der Ekel ergreift j-n
sich auflösen
auf Pump kaufen

II. Nennen Sie Synonyme und Antonyme zu den Wörtern:

aufnehmen, zudrehen, abdrehen, wegräumen, zur Redewendung „sich in Bewegung setzen».

III. Bilden Sie Sätze mit den eben angeführten Wörtern!

III. Betrachten Sie folgende Wörter und Wendungen im Hinblick auf Lexikologie:

den Hahn zudrehen, das Fauchen der Flamme, das Glucksen des Wassers.

III. Geben Sie den Inhalt nach folgendem Plan wieder:

- Beschreiben Sie die Wohnverhältnisse, in denen Käte mit ihren Kindern lebt.
- Welchen Eindruck macht auf Sie der karge Alltag mit dem Käte täglich zu tun hat?
- Geben Sie abschliessend den Inhalt des Kapitels IV. wieder!

d) Beachten Sie die letzten Worte des Kapitels IV:

Immer noch höre ich den sanften und so heiseren Schrei des Niggers, höre ihn durch zwei wässrige Predigten hindurch und ich spüre, wie mein Hass hochsteigt, Hass gegen diese Stimmen, deren Gewäsch in mich eindringt wie Fäulnis...

... sie schlugen ihn ans Kreuz, schlugen ihn ans Kreuz..

Ja, heute ist Sonntag, und unser Zimmer ist erfüllt vom Geruch des Bratens, und dieser Geruch könnte ausreichen mich zum Weinen zu bringen, weinen über die Freude der Kinder, die so selten Fleisch bekommen. ... und er sagte kein einziges Wort.

Kapitel V

I. Beachten Sie den Wortschatz

das Geld wechseln
sich + Dat. leicht machen etw.
fragen um + Akk.
vom Gesicht ablesen
schwitzen, transpirieren
bereuen + Akk.
mit j-m zusammenkommen
sich + Dat. allen Mut nehmen
sich schämen
horchen auf + Akk.
etw. trifft j-n wie ein Schlag
hin und wieder, hie und da, ab und zu
den Hörer auflegen
die Preise in die Höhe treiben

fachsimpeln
knallrot
nachlauschen, lauschen
sich bekreuzigen
sich eignen für + Akk.
der Kai, das Ufer, die Küste, der Strand
die Chance
beiwohnen + Dat.
einbringen
misshandeln
Mitleid, Liebe empfinden
es wurde mir schwindelig (auch: schwindlig)
die Züchtigung
Abneigung haben gegen + Akk.
Lust haben auf + Akk.
die Herrschaft über sich verlieren

III. a) Führen Sie Synonyme zu den angegebenen Wörtern an:

schwitzen, mit j-m zusammenkommen, sich schämen, horchen auf, die Reklame, beiwohnen

b) Erarbeiten Sie sie nach der Stilfärbung!

d) Betrachten Sie sie auch im Hinblick auf die Lexikologie!

IV. a) Erkunden Sie im Wörterbuch nach folgenden Verben:

empfinden, (sich) fühlen, spüren

b) Stellen Sie ihre Vieldeutigkeit fest!

c) Bilden Sie Beispielsätze damit!

V. Übersetzen Sie:

a) Seite 60-61 (Ich schämte mich... Hallo, wer ist da?)

Ich schämte mich, darum zu beten, dass der, den ich anrief, mir sofort Geld geben sollte, und plötzlich gab ich mir einen Ruck, wählte die Nummer wieder und nahm meine linke Hand vom Hebel, damit ich ihn nicht wieder herunterdrücken könnte, und als ich die letzte Ziffer gewählt hatte, war es einen Augenblick still, und dann kam das tutende Zeichen und ich sah Serges Bibliothek, in der nun das Klingelzeichen ertönte. Ich sah seine vielen Bücher, die geschmackvollen Stiche an den Wänden und das bunte Glasfenster mit dem heiligen Cassius¹. Mir fiel das Transparent ein, das ich eben gesehen hatte: Heil unserem Seelenhirten, und ich dachte daran, dass ja Prozessionstag war, und Serge wahrscheinlich gar nicht zu Hause war. Ich schwitzte jetzt heftiger, hatte Serges Stimme beim ersten Male wahrscheinlich überhört, denn er sagte sehr ungeduldig:
„Hallo, wer ist da?“

b) Seite 65-66 (Mit dem Rot... .. deren Ursache nicht zu erkennen war)

Mit dem Rot der Märtyrer bekleidet, schritt der Bischof ganz allein zwischen der Sakramentsgruppe und dem Chor des Gesangvereins dahin. Die erhitzten Gesichter der Sänger sahen ratlos drein, fast tönicht, als lauschten sie dem sanften Gebrüll nach, das sie eben abgebrochen hatten.

Der Bischof war sehr groß und schlank und sein dichtes weißes Haar quoll unter dem knappen roten Käppi heraus. Der Bischof ging gerade, hatte die Hände gefaltet und ich konnte sehen, dass er nicht betete, obwohl er die Hände gefaltet hatte und die Augen geradeaus gerichtet hielt. Das goldene Kreuz auf seiner Brust baumelte leicht hin und her im Rhythmus seiner Schritte. Der Bischof hatte einen fürstlichen Schritt, weit holten seine Beine aus und bei jedem Schritt hob er die Füße in den roten Saffianpantöffelchen ein wenig hoch und es sah wie eine sanfte

Veränderung des Stehschrittes aus. Der Bischof war Offizier gewesen. Sein Asketengesicht war fotogen. Es eignete sich gut als Titelblatt für religiöse Illustrierte.

In kleinem Abstand folgten die Domherren. Von den Domherren hatten nur zwei das Glück ein Asketengesicht zu haben, alle anderen waren dick, entweder sehr bleich oder sehr rot im Gesicht, und ihre Gesichter hatten den Ausdruck einer Empörung, deren Ursache nicht zu erkennen war.

c) Seite 68 (Die fahmentragenden Studenten. ...keine Chance je geben würden)

Die fahmentragenden Studenten trugen alle sehr bunte Mützen, sehr bunte Schärpen, und die in der Mitte gingen, trugen jeweils eine sehr bunte Fahne, die seidig und schwer nach unten hing. Es waren sieben oder acht mal je drei hintereinander und die Gruppe insgesamt war das bunteste, was ich je gesehen hatte. Die Gesichter der Studenten waren sehr ernst, und sie sahen alle genau geradeaus, ohne mit der Wimper zu zucken, offenbar auf ein sehr fernes und sehr faszinierendes Ziel und keiner von ihnen schien zu merken, dass es lächerlich war. Einem von ihnen — er trug ein blau-rot-grünes Käppi — lief der Schweiß in Strömen übers Gesicht, obwohl es nicht sehr warm war. Aber er rührte sich nicht um den Schweiß abzutrocknen und sah nicht lächerlich, sondern sehr unglücklich aus. Ich dachte daran, dass es wahrscheinlich irgendetwas wie ein Ehrengericht geben würde und dass sie ihn wegen unbotmäßigen Schwitzens in der Prozession verstoßen würden und dass es mit seiner Karriere vielleicht aus war. Und er machte wirklich den Eindruck eines Menschen, der keine Chance mehr hat, und alle anderen, die nicht schwitzten, sahen so aus, als ob sie ihm wirklich keine Chance je geben würden.

d) Seite 70 (Aber seit ein paar Monaten... wir versäumen die Messe) d) Seite 71-72 (Ich konnte wenn ich von der Arbeit kam)

Aber seit ein paar Monaten fühle ich oft den Wunsch jemand ins Gesicht zu schlagen und manchmal habe ich auch meine Kinder geschlagen, weil ihr Lärm mich reizte, wenn ich müde von der Arbeit kam. Ich schlug sie heftig, sehr heftig, wissend, dass es unrecht war, was ihnen durch mich geschah, und es erschreckte mich, weil ich die Herrschaft über mich verlor.

Sehr plötzlich überkommt mich oft das wilde Verlangen jemand ins Gesicht zu schlagen: die magere Frau, die jetzt neben mir ging in der Menge, so nah, dass ich ihren Geruch spürte, säuerlich, muffig, und ihr Gesicht war wie eine Grimasse des Hasses und sie schrie ihren Mann, der vor uns ging, einen ruhig aussehenden schmalen Menschen mit grünem Filzhut an: Voran, los, mach doch schneller, wir versäumen die Messe.

VI. Stellen Sie einen Plan zusammen, nach dem Sie über das Gelesene diskutieren könnten!

Pensum 4 Kapitel VI - VIII

I. Beachten Sie den Wortschatz :

sich wundern über + Akk.

die Erregung ergreift j-n

sich + Dat. vollschenken

in Unrecht sein

sich beschweren bei + Dat. über + Akk.

der Klapperstorch

j-m etw. hinterlassen

j-m klarmachen

in Wut geraten

Schwindel ergreift j-n

j-m auf der Zunge schweben (liegen - besser)

sich langweilen

Beiklang geben + Dat.
 verlieren an + Dat.
 gewinnen an + Dat.
 der Blick wandert über + Akk.
 die Dunkelheit fällt herunter
 das Vieh locken
 liebkosende Stimme, liebkosen
 sich den Schmutz von den Kleidern klopfen
 schmecken
 kurven, die Kurve, die Bahn kurvt
 j-n erwischen
 Schrecken fällt über + Akk.
 etw. auf Bügel hängen (auf einen Bügel)
 etw. ist prächtig - wohlgeraten
 sich erfreuen an + Dat.
 Lippenstift auftragen
 wegbleiben
 sich umziehen
 j-n beaufsichtigen
 beichten
 die Andacht beginnt
 der Empfang der Heiligen Kommunion
 etw. schmerzt j-n
 auf der Schneide eines Messers (bildhafter Ausdruck)
 auf des Messers Schneide (feste Redewendung)
 j~n absolvieren, j-n lossprechen
 j-n zu etw. verführen
 etw. ordnen
 einweihen
 j-m etw. verraten
 segnen
 närrisch sein auf + Akk.
 j-m in den Mantel helfen
 j-m ausweichen
 die Lippen schminken
 j-m kommen die Tränen hoch
 überflüssig sein
 Hüpfen spielen
 auf den Armen halten
 die Couch
 die Zeit verrint
 ein Holz anstreichen
 j-n verführen zu + Dat

II. Geben Sie Synonyme zu folgenden Wörtern und Wortverbindungen an:

sich wundern, sich vollschenken, in Unrecht sein, sich beschweren, klar machen, sich langweilen, schmecken, erwischen, wegbleiben, j-m etw. verraten, die Zeit verrint.

III. a) Ersetzen Sie die markierten Wörter durch andere:

Schwindel ergreift, in Wut geraten, der Blick wandert, Schrecken fällt über + Akk. die Tränen kommen hoch.

b) Bilden Sie Beispielsätze mit den oben angegebenen Wortverbindungen und ihren Ersetzungen!

IV. Stellen Sie kurze Situationen mit folgenden Redewendungen zusammen:

j-m liegt etw. auf der Zunge, auf der Schneide eines Messers, j-m in den Mantel helfen.

IV. Formulieren Sie zu den gelesenen Kapiteln zehn Fragen und lassen Sie Ihre Kommilitonen diese beantworten!

VI. a) Stellen Sie eine Gliederung des Gelesenen zusammen und unterbreiten Sie sie Ihren Studienkollegen!

b) Bereiten Sie sich so vor, dass Sie den Inhalt des ganzen Pensums wiedergeben können!

Pensum 5. Kapitel IX - X

I. Beachten Sie den Wortschatz

in j-m Erregung wachrufen

j-m zusehen

sich + Dat. etw. geben lassen

sich + Dat. etw. bringen lassen

j-n angrinsen

die Soße auf tupfen

j-m stehen die Haare in die Höhe

j-m etw. reichen

j-n für j-n halten

saufen

den Geruch aufnehmen

gedenken + Gen.

sich verbrüdern mit + Dat.

mit j-m freundlich sein

den Ernst aufbringen

überdrüssig sein + Gen.

sich vorbeugen

den Ausdruck annehmen

die Glühbirne

blicken auf + Akk.

sich abwenden.

den Blick von j-m abwenden

nicht nachstehen + Dat. an + Dat.

ausbrechen (Krieg, Schweiß)

eingehen, eingehen bei + Dat.

wach werden

in Schwingung bringen

aus dem Schlaf zurückkommen

beschlagen (sich)

j-m etw. verursachen

j-n betrügen

einen Einsatz machen

j-n verschonen mit + Dat.

sich täuschen

etw. auf Bildung halten

j-n langweilen

II. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven:

in j-m Erregung..., die Sосse..., den Geruch..., den Ernst..., den Ausdruck..., den Blick..., in Schwingung..., aus dem Schlaf..., einen Einsatz.....

III. a) Stellen Sie synonymische Reihen zu den angegebenen Wörtern und Redewendungen zusammen:

in j-m Erregung wachrufen, j-m zusehen, j-m etw. reichen, saufen, gedenken + Gen., mit j-m freundlich sein, sich vorbeugen, wachwerden, j-m etw. verursachen, blicken auf + Akk.

b) Bilden Sie Beispielsätze mit den eben angeführten Wörtern und Redewendungen und ihren Ersetzungen!

c) Erläutern Sie das Wort «Glühbirne» im Hinblick auf die Lexikologie!

IV. Gebrauchen Sie folgende Redewendungen in Bezug auf eine konkrete Situation im Buch.

sich + Dat. etw. bringen lassen, j-m stehen die Haare in die Höhe, den Ernst aufbringen, den Blick von j-m abwenden, aus dem Schlaf zurückkommen, etw. auf Bildung halten.

V. Erstellen Sie zum gesamten Pensum eine Gliederung und geben Sie danach den Inhalt wieder!

VI. Übersetzen Sie folgende Stellen in den behandelten Kapiteln:

a) Seite 114 (Wieder ging ich auf... sooft er Geld dazu hat)

Wieder ging ich hinauf, legte mich aufs Bett, rauchte und dachte an Käte und die Kinder, an den Krieg und an die beiden Kleinen, von denen die Priester uns versichern, dass sie im Himmel sind. Ich denke jeden Tag an diese Kinder, aber heute dachte ich sehr lange an sie und niemand, der mich kennt, selbst Käte kaum, würde glauben, wie oft ich an sie denke. Sie halten mich für einen unsteten Menschen, der alle drei Jahre den Beruf wechselt, seitdem das Geld, das sein Vater ihm hinterließ, draufgegangen ist, der auch mit zunehmendem Alter keine Stabilität gewinnt, gleichgültig gegen seine Familie ist und säuft, sooft er Geld dazu hat.

b) Seite 116 (Mein Vater war freundlich zu mir... Mein Vater weinte)

Mein Vater war freundlich zu mir, und mit dem dicken Mann in der grünen Mütze, der nach Wein roch, gingen wir ins Leichenhaus hinüber, und ich sah sie dort stehen, Särge, mit Namen und Nummern, und der Mann mit der grünen Mütze führte uns an einen Sarg, und mein Vater tippte mit dem Finger auf das Schild und las mir vor: Elisabeth Borner. 18.4., 16.00 Uhr, Parzelle VII/L. Und er fragte mich, welches Datum wir hätten. Ich wusste es nicht und er sagte: „Den sechzehnten. Übermorgen erst wird Mutter begraben.“ Ich ließ mir versichern, dass mit dem Sarg nichts geschehen würde, was ich nicht sah, und mein Vater weinte, versprach es mir, und ich folgte ihm in die düstere Wohnung, half ihm beim Ausräumen der großen altmodischen Vorratskammer, und wir beförderten zutage, was meine Mutter in vielen Jahren von ihren Hausierern gekauft hatte: Stapel verrosteter Rasierklingen, Seife, Insektenpulver, halbvermodertes Gummiband und viele Schachteln voller Sicherheitsnadeln. Mein Vater weinte.

c) Seite 123 (Als wir in die Kathedrale kamen.... Die katholische Drogerie innerhalb des Deutschen Drogistenverbandes).

Als wir in die Kathedrale kamen, war die Andacht eben zu Ende und wir sahen noch, wie die Domherren langsam in die Sakristei einzogen: Sie sahen aus wie weißliche Karpfen, die langsam durch helles graues Wasser schwimmen. Die Messe las ein müder Vikar an einem Nebenaltar, er las sie schnell, hastig, und machte eine

ungeduldige Schulterbewegung, als er zum Evangelium auf die linke Altarseite ging und der Messdiener mit dem Missale noch nicht da war. Vom Hauptaltar her kam Weihrauchgeruch in Wolken, viele Menschen gingen um die Gruppe herum, die die Messe hörte. Es waren meist Männer mit roten Fähnchen im Knopfloch. Bei der Wandlung blieben einige von ihnen erschrocken stehen, als die Klingel läutete, aber die meisten gingen weiter, sahen auf die Mosaiken, die Fenster, gingen nahe an die Altäre heran. Ich hatte auf die Uhr gesehen, die oben neben der Orgel hängt und alle Viertelstunde einen sanften hellen Ton erklingen lässt. Und als wir nach dem Segen zum Ausgang gingen, sah ich, dass die Messe genau neunzehn Minuten gedauert hatte. Fred wartete am Windfang auf mich, ich ging zum Muttergottesaltar und betete ein Ave. Ich betete darum, nicht schwanger zu sein, obwohl ich Angst hatte, darum zu beten. Es brannten sehr viele Kerzen vor dem Bild der Muttergottes und links neben dem großen eisernen Kerzenhalter lag ein ganzes Bündel gelber Kerzen. Daneben war ein Pappschild angeheftet: Stiftung der Arbeitsgemeinschaft. Die katholische Drogerie innerhalb des Deutschen Drogistenverbandes.

Pensum 6 Kapitel XI- XII

I. Beachten Sie den Wortschatz.

Witze machen

sich wehren gegen + Akk.

j-n schützen vor + Dat.

j-m pumpen (nur auf Geld bezogen)

sich besaufen an Langeweile, sich betrinken

es dreht sich vor den Augen

es lohnt sich

die Kraft aufbringen

nachdenken über + Akk.

sich ertappen bei + Dat

sich vollsaugen mit + Dat. nippen an + Dat.

Kater haben

es liegt j-m nichts daran

einen Druck auf j-n ausüben

erstaunt sein über + Akk.

das Licht ausknipsen, anknipsen

es liegt an + Dat.

j-m ansehen

j-m einen Knacks geben (selten gebraucht)

den Segen bekommen

Schulden machen

die Wahl fällt auf + Akk.

den Mantel überziehen

die Schuhe über die Füße streifen

verkommen

der Schloss

Arm in Arm gehen

zukommen auf + Akk.

das Streichholz anreißen

Trauer überkommt + Akk.

II. Führen Sie zu den angegebenen Wörtern und Redewendungen sinnverwandte Äquivalente an!

Witze machen, sich Geld pumpen, sich betrinken, es lohnt sich nachdenken, sich ertappen, es liegt nichts daran, Druck auf j-n ausüben, erstaunt sein, das Licht ausknipsen, Knacks geben, Schulden machen, den Mantel überziehen, verkommen, zukommen

III.a) Veranschaulichen Sie an Beispielen die Bedeutungen folgender Redewendungen: einen Kater haben, einen Knacks geben, Schulden machen, den Segen bekommen, die Kraft aufbringen

b) Stellen Sie kurze Situationen mit den eben angegebenen Redewendungen zusammen!

IV. Finden Sie in den behandelten Kapiteln die Stellen heraus, die die Beziehung zwischen Fred und Käte verdeutlichen!

V. Übersetzen Sie: a) Seite 150 (Im Krieg war es anders..., als von Langeweile besoffen zu sein)

„Im Krieg war es anders“, sagte ich, „im Krieg habe ich mich an Langeweile besoffen. Du glaubst gar nicht, wie du dich an Langeweile besaufen kannst, du liegst nachher im Bett, es dreht sich dir alles vor den Augen. Trink mal drei Eimer lauwarmen Wassers, du bist von Wasser besoffen — wie von Langeweile. Du glaubst nicht, wie langweilig der Krieg war. Manchmal dachte ich auch an euch, ich rief dich an, sooft ich konnte, nur um deine Stimme zu hören. Es war sehr bitter dich zu hören, aber diese Bitternis war besser, als von Langeweile besoffen zu sein.“

b) Seite 154 (Der Flur war Die Frau blinzelte mir zu.)

Der Flur war von Lärm erfüllt und ich hörte, wie sie unten im Saal während des Tanzens kreischten. Ich ertappte mich dabei, dass ich im Rhythmus des Tanzes die Treppe hinunterzugehen versuchte. Es brannte nur das kleine Licht ohne Lampenschirm. Draußen war es dunkel. In der Kneipe saßen nur ein paar Leute hinter den Tischen; an der Theke saß eine andere Frau. Sie war älter als die Wirtin, nahm die Brille ab, als ich näher kam und legte die Zeitung in eine Bierpfütze. Die Zeitung saugte sich voll, wurde dunkel. Die Frau blinzelte mir zu.

c) Seite 182 («Vater kommt bald zurück». ... nicht im Bett zu liegen braucht.)

„Vater kommt bald zurück“, sagte ich und ich spürte eine große Zärtlichkeit für die Kinder, musste an mich halten um nicht schon wieder zu weinen.

Wieder sagten die Kinder nichts. Ich blickte Carla an, die neben mir auf dem Stuhl saß, in einem Schulbuch blätterte und lustlos an ihrer Milch trank. Und plötzlich sah sie zu mir auf und sagte ruhig: „Er ist gar nicht krank, er gibt ja noch Stunden.“

Ich wandte mich um und sah Clemens an, der mit einem Atlas auf seinem Sofa hockte. Er sah mich ruhig an und sagte: „Beisem hat es mir erzählt, er sitzt neben mir.“ Ich wusste davon nichts. „Es gibt Krankheiten“, sagte ich, „derentwegen man nicht im Bett zu liegen braucht.“

VI. Analysieren Sie den Text auf den Seiten 158-159 (Ich blieb neben ihr sitzen..., Vertrau dich deinem Drogisten an!)

Ich blieb neben ihr sitzen, obwohl sie sich abgewandt hatte, und nippte an meinem Bier. Es war still im Bahnhof. Durch das Fenster sah ich hinter dem Bahnhof am Hochhaus die große lichtumrandete Cognacflasche, die dort immer am Himmel hängt: In der bauchigen Höhlung der Flasche ist der Schattenriss eines Trinkers zu sehen. Und am Giebel des Hochhauses die immer wieder wechselnde Schrift: beleuchtete Buchstaben kamen aus dem Nichts herausgerollt. Ich las es langsam: SEI SCHLAU — weg war die Zeile — MACH NICHT BLAU² — kam es aus der dunklen Nacht gepurzelt — dann blieb es leer für ein paar Sekunden und eine merkwürdige Spannung erfüllte mich — WENN DU KATER HAST kam es wieder, fiel ins Nichts zurück und

wieder blieb es einige Sekunden leer, dann plötzlich, alle Buchstaben auf einmal aufleuchtend: NIMM DOULORIN³ — dreimal, viermal flammte es rot aus dem Nichts heraus: NIMM DOULORIN. Dann kam es giftgelb: VERTRAU DICH DEINEM DROGISTEN AN.

VII. Führen Sie aus dem Gelesenen Beispiele an, die Ihrer Meinung nach grammatisch beachtenswert sind!

VIII. Geben Sie den Inhalt des gesamten Pensums wieder!

Pensum 7. Kapitel XIII.

I. Beachten Sie den Wortschatz

Verbindung herstellen
den neuesten Klatsch erzählen
fachlich reden (wenig gebräuchlich, besser: ein Fachgespräch führen)
j-m Sympathien entgegenbringen (Sympathie)
ablösen lassen, j-n ablösen
eine merkwürdige Leichtigkeit erfüllt mich
auf j-s Konto die Schecks und das Geld einzahlen
j-s Blick aushalten
Schrecken hervorrufen in + Dat.
Anpreisen

II. Bilden Sie Beispielsätze mit dem angegebenen Wortschatz!

III. Gebrauchen Sie folgende Wortverbindungen in kurzen Situationen:

Sympathie entgegenbringen, das Geld auf j-s Konto einzahlen, Schrecken hervorrufen in + Dat.

IV. Äußern Sie Ihre Meinung zu diesem Roman!

V. Wie hängt nach Ihrer Ansicht der Titel des Romans mit dem Inhalt zusammen?

VI. Wie verhalten Sie sich zu den Haupthelden? Sprechen Sie über:

- a) Fred
- b) Käte

VII. In welchem Milieu spielt sich die Handlung ab? Sprechen Sie über dieses Milieu! Wie wirkt es auf Käte und Fred aus?

VIII. Welche Figuren kommen im Roman noch vor? Welche Rolle wird ihnen vom Autor eingeräumt?

IX. Was liegt nach Ihrer Meinung der kargen Existenz von Fred und Käte zugrunde?

Методичні рекомендації до проведення практичних занять

Теми практичних занять з курсу “Основна іноземна мова (німецька)” відповідають навчальному плану підготовки бакалаврів денної форми навчання спеціальності «Мова і література (німецька)» (4 курс).

Теми практичних занять є необхідною складовою частиною вивчення німецької мови. Вони дають можливість практично оволодіти німецькою мовою в різних видах мовленнєвої діяльності. Метою практичних занять є формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами: оволодіння новітньою інформацією через іноземні джерела.

Основні завдання практичних занять:

- розвиток монологічного мовлення з використанням фахової лексики;
- розвиток підготовленого та непідготовленого діалогічного мовлення з використанням лексики курсу та засвоєння граматичних конструкцій;
- розвиток навичок двостороннього усного та письмового перекладу.

За підсумками вивчення практичних тем студент повинен знати: функціональну лексику німецької мови тих тем, що вивчаються протягом року; граматичний матеріал в обсязі, передбаченому програмою курсу. Також студент повинен вміти: вільно читати, висловлюватися за темами курсу з використанням вивченої лексики та граматичного матеріалу, вільно перекладати та розуміти зміст тексту.

Плани практичних занять

п/п	Зміст практичного заняття	Кількість ауд.годин
I СЕМЕСТР		
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Заняття 1.	1.Beachten Sie den Wortschatz 2.Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3.Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4.Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5.Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 2.	1.Beachten Sie den Wortschatz 2.Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3.Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4.Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5.Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 3.	1.Beachten Sie den Wortschatz 2.Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3.Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4.Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5.Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2

Заняття 4.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 5.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 6.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 7.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 8.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 9.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
<i>Змістовий модуль 2.</i>		10
Заняття 10.	1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter	2
Заняття 11.	1. Beachten Sie den Wortschatz	2

	<p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	
Заняття 12.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2
II семестр		
Змістовий модуль 3.		
		18
Заняття 13.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2
Заняття 14.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2
Заняття 15.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2
Заняття 16.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2
Змістовий модуль 4.		
Заняття 17.	<p>1. Beachten Sie den Wortschatz</p> <p>2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter</p> <p>3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere</p> <p>4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven</p> <p>5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter</p>	2

Заняття 18.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 19.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 20.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 21.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 22.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 23.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2
Заняття 24.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beachten Sie den Wortschatz 2. Zeigen Sie an Beispielen die Vieldeutigkeit folgender Wörter 3. Ersetzen Sie markierte Wörter durch andere 4. Finden Sie passende Verben zu folgenden Substantiven 5. Veranschaulichen Sie die Stilfärbung folgender Wörter 	2

Рекомендована література

1. Виноградов В. С. Лексические вопросы перевода художественной прозы / В. С. Виноградов. – М., 1978.
2. Кубарева Н. П. Зарубежная литература второй половины XX века / Н. П. Кубарева. – М. : Москов. лицей, 2002.
3. Іщенко І., Карпусь А., Перковська І. Німецька мова. – Вінниця.: «Нова Книга», 2001.
4. Шевелёва Л. В. Лексикологи современного немецкого языка / Л. В. Шевелева. – М., 2004.
5. Almanach der Bundesregierung 1995-1996. Presse – und Informationsamt der Bundesregierung, Bonn, 1995.
6. Tatsachen über Deutschland Societäts – Verlag, Frankfurt am Main, 1992.
7. Stepanowa M. D. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / M. D. Stepanowa., I. I. Schernyschewa. – М., 1986.
8. Schippan T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / T. Schippan. – Leipzig, 1987.
9. Moskalskaja O. I. Deutsche Sprachgeschichte / O. I. Moskalskaja. – М. : Вышш. шк., 1977.
10. Langenscheids Grosswörterbuch. Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt, München, 1998.
11. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. Dudenverlag, Mannheim, 2001.
12. Meyers Jugendlexikon. Red. Leitung: Eberhard Anger. Mannheim; Wien; Zürich: Meyers Lexikonverlag, 1989.

Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів

Самостійна робота – є важливою складовою частиною курсу «Основна іноземна мова (німецька)», оскільки вона спрямована на підвищення рівня володіння мовою та розвиток здатності студентів до самостійного вивчення німецької мови.

Метою самостійної роботи з німецької мови є вирішення таких взаємопов'язаних завдань: 1) удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на практичних заняттях; 2) формування умінь аналізувати німецькомовні джерела (бібліотечний каталог, довідник, словники, Інтернет) та знаходити нову текстову, графічну, аудіо та відео інформацію, пов'язану з процесом навчання або спеціальністю; 3) розширення світогляду студентів; 4) розвиток здатності до самооцінювання та самокорекції; 5) розвиток творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків.

Самостійна робота з німецької мови – це самостійна навчально-пізнавальна діяльність проблемного, творчого та практичного характеру. Самостійна робота базується на володінні студентами навичками та вміннями, набутими на практичних заняттях з німецької мови, тому важливим є те, щоб студенти якнайповніше використовували ці навички та вміння під час самостійної роботи. Значний вплив на формування особистості майбутнього фахівця здійснює належна організація самостійної навчальної діяльності. Необхідною умовою організації самостійної роботи з німецької мови є врахування таких вимог:

- інформативність і змістовність, які сприяють реалізації практичних та загальноосвітніх цілей;
- комунікативна спрямованість: усі види самостійної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування;
- ситуативність; орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності студентів; емоційність форм і способів реалізації, що сприяє підвищенню інтересу студентів до іншомовної діяльності.

Самостійна робота студентів важлива складова ефективної підготовки фахівців. Значний вплив на формування особистості майбутнього фахівця здійснює належна організація самостійної навчальної діяльності. У процесі організації самостійної роботи з іноземної мови необхідно враховувати як психологічні особливості особистості, так і психологічні особливості колективу: рівень його розвитку, ступень організації, психологічної, інтелектуальної та емоційної єдності. Знання психологічних особливостей студентів – необхідна передумова успішного виконання вибору відповідних форм самостійної роботи, визначення змісту цих форм організації самостійної роботи. Результативність самостійної роботи з іноземної мови передбачає врахування таких аспектів в його організації, які забезпечують взаємодію взаємозумовлених факторів впливу на особистісний розвиток фахівця та формування його комунікативної компетенції, а саме: мотиваційного, ситуативного, комунікативного, особистого і діяльнісного. Необхідною умовою організації самостійної роботи є формування особистісної значущості навчання, яка виникає у студента внаслідок його інтересу не тільки до змісту навчального матеріалу, а й самого процесу набуття знань. Для розвитку продуктивної самостійної роботи доцільно використовувати таку її організацію, яка поступово орієнтує студентів на підвищення автономії їхнього навчання. За принципами діяльнісного та конструктивного підходів модель навчання іноземній мові - “студент - засоби навчання - викладач”. Основними організаційними принципами самостійної роботи з іноземної мови є принципи добровільності та масовості, принцип урахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів студентів, принципи комплексності, захопленості та розвитку ініціативи

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- виконання ситуаційних завдань і вправ;
- підготовку до обговорення окремих питань;
- підготовку доповідей німецькою мовою;
- самостійне вивчення окремих питань тем курсу;
- огляд рекомендованих бібліографічних джерел.

За виконання завдань кожного модулю студент може отримати максимальний бал «5».

Засоби діагностика навчальних досягнень студентів.

Поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється як на заняттях, так і після завершення кожного циклу занять згідно з метою та завданнями кожного семестру. Студент не може отримати позитивну оцінку, якщо рівень його знань буде нижчий ніж 50 % нормативів, визначених у програмі та навчальному плані. Заліки проводяться переважно за результатами поточної успішності, а також за результатами підсумкової контрольної роботи. Студент має виконати визначені програмою обов'язкові завдання та контрольні роботи.

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Основна іноземна мова (німецька)» (Домашнє читання).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 100- бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий	0-34	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	35-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	60-63	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	64-73	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній	74-81	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.

Високий	82-89	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	90-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив незадовільні оцінки, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані практичні заняття нараховуються бали середнього, достатнього та високого рівня.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях оцінено від 0 до 59 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати.

Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання

1. Ганжело С.М. Практикум з усного та писемного мовлення (для студентів мовних спеціальностей) / Укл. С.М. Ганжело. – Маріуполь : МДУ, 2014. – 236 с.
2. Касьянова Н.В., Чичера Л.В. Методичні вказівки з розвитку навичок усного мовлення німецькою мовою за темою «Зовнішність та риси характеру людини» (для студентів спеціальності «Німецька мова та література, друга іноземна мова» III курс) / Укладачі Н.В. Касьянова, Л.В. Чичера. – Маріуполь : МГІ, 2002. – 28 с.
3. Аудіоматеріали до підручника Buscha A., Szita S. Begegnungen B1.Deutsch als Fremdsprache Kursbuch+Arbeitsbuch. / Anne Buscha, Silvia Szita. – Schubert-Verlag, Leipzig, 2010. – 239 S.

4. Аудіоматеріали до підручника Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 2,3. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 1-4 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 143 S.
5. Аудіоматеріали до підручника Dallapiazza R.-M. Tangram aktuell 3. Kursbuch+Arbeitsbuch. Lektion 5-8 / R.-M. Dallapiazza, E. von Jan, T. Schönherr. – Max Hueber Verlag, 2009. – 150 S.
6. Аудіоматеріали до підручника Themen neu Kursbuch 2, 3 (+ Arbeitsbuch 2, 3). – Max Hueber Verlag, 1998. – 160 S.
7. Schumacher Anneli Відеоматеріали Planet Deutsch.Video-DVD / Anneli Schumacher. – Hueber Verlag, 2007.
8. Einblicke. Multimediales Lernprogramm auf CD-Rom.

Інформаційні ресурси

- Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
- Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
- Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
- Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
- Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
- Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
- Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
- Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
- Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
- Словники. / Pons. – Режим доступу: <http://www.pons.de>
- Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org><http://2cu.at/liebesbrief/>
- Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни

з/п	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1	Основна іноземна мова (німецька) (Домашнє читання)	Безсмертна Н. В.	Німецька мова. Інтенсивний курс : підручник	К. : Либідь, 1995.	13
2	Основна іноземна мова (німецька) (Домашнє	Завьялова В.М., Ильина Л.В.	Практический курс немецкого	М.: ЧеРо, 1998.	13

	читання)		язика		
3	Основна іноземна мова (німецька) (Домашнє читання)	Задорожний В., Зайферт Т., Шпітцнер Ф.	Комунікативна німецька мова.	Львів: СП "Бак", 1998.	13